

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-ogerske dežele:
celoletno K 25.—
polletno K 12.50
četrtletno K 6.50
mesečno K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno K 28.—
za vse druge dežele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inserte)** se plačuje od četrstopenjske petit vrste po 12 h, za večkratno natis primeren popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Št. 206.

Telefonska številka 65.

Celje, v ponedeljek, 12. septembra 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Klerikalni škandali na Koroškem.

(Dopis »Narodnemu Dnevniku«.)

V Celovcu, 12. septembra.

V zadnjem članku smo poročali, da je monsignor Weiss posodil brez dovoljenja odbora centralne blagajne monsignoru Kayserju 1.900.000 K. Ker pa so vsa podjetja šla rakovo pot ter je bilo očitno, da pride v kratkem času polom, sta dala »sveta« katoliška moza monsignor Kayser in njegov kompanjon Palese vknjižiti vsak svoja dva brata na nepremičnine, od katerih je eden izmed Kayserjevih, kakor tudi eden izmed Palesejevih duhovnik, vknjižiti za ogromne svote do 500.000 K. Te vknjižbe so izrazito sleparstvo od strani monsig. Kayserja in Palese, kakor tudi od strani »svetih« bratov.

Javnost je že dolgo časa posebno pa zadnje mesece nezaupno opazovala denarne špekulacije klerikalnih »svetnikov«. Ko so se pa v mesecu maju in juniju t. l. pojavile v zemljiški knjigi ravnokar omenjene vknjižbe na korist oseb, ki so bile vedno notorično siromašne in revne kakor cerkvena miš, je postalo vsakomur jasno, da se gre tukaj edino za krađež ljudskega denarja.

V tem oziru gre posebna hvala naprednemu listu »Freie Stimmen«, katerega sicer iz narodnostnega stališča vsled njegove nemško - nacionalne šovinistične smeri, moremo imenovati največjega škodljivca koroških Slovencev, prav posebno hvale, da je razkrinkal počenjanje klerikalnih velesleparjev.

Konečno je državno pravdnštvo energično poseglo vmes ter je dalo monsignora Kayserja ob blem dnevu javno v Trgu (Feldkirchen) aretirati in odgnati v preiskovalni zapor v Celovcu, kjer še sedaj premišljuje o svoji kratki sijajni preteklosti in čaka zaslužene usode.

Monsignor Weiss je bil bolj prebrisan. Vzel je dopust že pred 2 meseci, ko še sleparstvo ni bilo tako očitno ter jo je popihal neznano kam v inozemstvo. Državno pravdnštvo je sicer izdalo za njim tiralico, ki ga pa še dosedaj ni dosegla.

Palese pa je še sedaj na prostih nogah ter dosledno laže, da je tvrdka Sv. Antonija aktivna za 1 cel milijon. Ta laž pa je tako neumna, da mu živ duh ne verjame, vsled česar na celem Koroškem ne najde odvetnika, ki bi hotel vzeti saniranje zadeve v roke. Iz suhih dejstev, ki smo jih navedli, se jasno vidi, kam je pripeljala krščansko - socialna politika koroško ljudstvo.

Monsignor Weiss je bil vodja te socialno gospodarske politike in on je pred vsem povzročil po-

leg Kayserja, da so koroški kmetje, obrtniki in delavci oškodovani za milijone. Kaj stori sedaj krščansko socialna stranka na Koroškem? V začetku se je potrudila pridobiti centralno vodstvo krščansko socialne stranke na Dunaju, da krizo prepreči ter da potrebni kapital na razpolago.

Slovenec monsignor Podgorc je sam kot podpredsednik centralne blagajne posredoval na Dunaju pri vodstvu socialno klerikalne stranke. A tam niso kazali posebnega smisla za to, ter so si, vzeli časa za pomislek; med tem pa je oficijelni organ krščansko socialne stranke na Koroškem »Kärntner Tagblatt« dosledno pisal, da se ta gospodarski polom nikakor ne tiče strank kot take, ampak samo prizadetih oseb monsignorja Kayserja in Weissa ter Paleseja. »K. T.« je tudi trdil, da centralna blagajna sploh ni institucija krščansko socialne stranke, ampak samo zavod, kateremu je načeloval Weiss kot neodvisna oseba. Tudi to je pristna katoliška laž »svetih« katoliških mož pri »Kärntner Tagblattu«.

Pri ustanovitvi centralne blagajne dne 26. maja 1902 sta odvetnik dr. Aleksander Pupovac in monsignor Weiss izrecno povdarjala, da se morejo združiti vse koroške »rajfajzovke« in po zmožnosti tudi drugi denarni zavodi pri klerikalni centralni blagajni, da se cela Koroška kos za kosom pribori za klerikalno idejo. V hipu, je dejal dr. Pupovac, ko smo v posesti koroških denarnih zavodov, smo tudi v posestvi vlade v deželi. Ravno na ta način je izjavil ob imenovanju priliki monsignor Weiss.

Centralna blagajna je bila torej klerikalno bojno orožje, ki bi imela služiti strankarskim svrham ter polniti bisage voditeljev. — To stališče je obveljalo tudi med obstojem centralne blagajne in temu je pripisati velikanski milijonski polom, na katerem so oškodovani ravno najrevnejši koroški sloji.

Association Franco-Slave.

(Iz »Narodnih listu«.)

(Konec.)

Da bi ta »Association Franco-Slave« udeležila svojo nalogo, priredili so se med francosko in slovensko mladino prijateljski sestanki, ki so imeli za medsebojne stike med Slovani in Francozi najboljše posledice.

V kavarni »Voltaire« je priredila »Ass. F. S.« vsak mesec zabavne večere, k katerim so se povabili Slovani in Francozi. Izmed navadnih obiskovalcev teh soarej bi imenovali: g. Nikoforova, zastopnika bulg. poslanca, g. Pavloviča, zastopnika srbskega poslaništva, prof. sofijske univerze g. Popova, prof. praške univerze dr. Tillerja, docenta če-

ške literature na Faculte des Lettres dr. Jelineka, češke umetnike gg. Šimona, Štrimpla, Španiela; izmed Francozov ravn. Boyerja; profesorji Denis Haumant, Jean Deny, Deniker, Meillet, docent ruske literature na Sorbonni g. Patouillet; pisatelj Marius - Ary Leblond, g. Kosakiewicz, g. Andre - Cheradame, ravn. Journala des Debats Maurice Muret, ravn. Louis Laloy in drugi. Šumljanje samo varja, pri katerem je imela posla mlada žena g. Mazona, je preglaševala francoska in slovenska govornica. Tem večerom so dajali poseben sijaj godbene in literarne točke. Ob spremljanju glasovirja so zapeli znani umetniki ruske, bulgarske, češke in slovenske narodne pesmi; pevskim točkam je sledila navadno recitacija slednjih. Izmed umetnikov, ki so se blagovolili odzvati pozivu g. predsednika, bi imenovali g. Alčevskega, baritona velike opere v Parizu, Mme. Aloy, članico petrograjske opere, Mlle. Geniet, članico Comedie Francaise in Mme. Protopopovo. —

Društvo je priredilo vsako soboto v amiteatru pravniške fakultete predavanje. Serija slednjih je bila tvorjena s predavanjem g. Rene Henryja; govoril je o češk. vprašanju. Dalje so govorili: dr. Nicaise, o jezikovnem boju na Poljskem, prof. Haumant o Srbiji, prof. Bloudel o Hrvatski, pisatelj Marius-Ary Leblond o sedanji Poljski, arhivar Henri Prost o tujcih, živečih v starih časih v Parizu, pisatelj Viktor Berard o avstro-ogerski nagodbi in o balkanskih Slovanih, arhivar Lazard o zgodovini Montmartra, prof. Louis Leger o začetku delovanja svojega na polju slavistike, prof. Eisenmann o Slovanih in Ogrih, dr. H. Jelinek o slovenskem narodu. Vrsto predavanj je končal g. Rene Henry s kauerijo o Alzaciji. Projektivno predavanje grofa dr. Lützowa o političnih strankah v Avstriji se ni vršilo — onemogočeno je bilo radi letošnje povodnji. Predavanje Denisovo »o Masaryku« se je odložilo na poznejši čas.

Obiskovalo je nadalje društvo muzeje in napravilo nekaj izletov tako v Rambouillet in na grad Concy. — Da je vživala »Association Franco-Slave« gostoljubnost »Faculte de Lettres«, je v prvi vrsti zasluga profesorjev Denisa in Haumanta; v prostih Institut d' Etudes Slaves so bili članom na razpolago francoski dnevnik, kot »Temps«, »Journal de Debats, Action, Petit Journal in drugi. Izmed čeških časopisov najdemo tu »Narodny listy« in »Samostatnost«. Slovenskih ni nič; pač pa je v čitalnici 5 polskih, 7 bulgarskih in 3 ruskih časopisov. »Association« je imela, v letn semestru 174 članov. Izmed teh je bilo 26 Bulgarov, 1 Hrvat, 38 Francozov, 52 Poljakov, 16 Rusov, 13 Srbov, 1 Slovakinja,

LISTEK.

Institutka.

Roman.

Spisal Fedor Gradišnik.

Kamilu ves čas ni niti trenil z očesom, stal je tam nepremično kakor skala in s široko odprtimi očmi gledal Heleno... Vse, kar se zgodi okrog nje, se mu je zdelo kakor uganka, verjeti ni mogel svojim lastnim ušesom, da je resnica, kar sliši, kajti nikdar se mu še ni zgodilo, da bi bila Helena v takem tonu govorila z njim...

Kako je mogoče vse to? ... Saj je bila še pred par dnevi tako sladka in prijazna z njim, zdaj pa naenkrat ta čudovita izprememba! Kaj se je zgodilo... nekaj se je moralo zgoditi... brez vzroka to govorjenje ni in ne more biti... slednjič se je zavedel, zbudil se je iz svojih sanj ter dejal:

»A vzrok, Helena... rotim te, povej mi vsaj vzrok... Zakaj govoriš danes tako, kot še nisi govorila nikdar...«

Helena se je glasno nasmejala...

»O, Kamilu, Kamilu! Kakšen junak si vendar! Vojaško suknjo nosiš in sabljo ob strani... moj bog, domovino hočeš reševati, pa tak bojazljivec! Hahaha!... Izgovori ženska dve tri besede, ki niso baš po njegovem okusu... in capljati začne kakor pajac!... Zvijaja se in zvija, z jokajočim glasom prosi usmiljenja, kakor lačen pes se plazi po tleh in se dobrika... Hahaha... kako smešen si, Kamilu, kako silno smešen!...«

Dvignila se je na svojem ležišču in ploskala z rokami ob kolena... smejala se je na ves glas... nato je stopila h Kamilu, položila obe roki na njegove rame in mu prijazno pogledala v obraz...

Njene rdeče, polne ustne so se nabrale v ljubezniv smehlaj... in Kamilu je že mislil, da je zopet vse dobro... nekaj gorkega in tako prijetnega mu je leglo na dušo... v tistem trenutku je pozabil na vse, kar je bilo, in privil je Heleno k sebi burno in strastno, tako, da je čutil valovanje njenih bujnih prsij ob svojih... in pričel jo je obsipati z divjimi, ognjenimi poljubi... ves srečen in blažen, ker je bilo zopet vse dobro...

Helena je bila mirna, niti ganila se ni... Pri srcu pa ji je bilo tako dobro in voljno, kakor še nikdar... Vsak poljub... vsak drhtljaj Kamilovega razburkanega telesa se ji je zdel kakor blaženost sama... vroči in ognjeni so bili ti objemi in poljubi, ah, tako vroči in strastni!... In njene misli so plavale tja gori v grajsko biblioteko in uzrle so tam med knjigami in starimi rokopisi bolnega Oskarja: sedi tam in hoče delati, nervozno premetava listine okrog sebe... a česarkoli se loti — ne gre mu od rok... Vstane... sede in zopet vstane... nato stopi k oknu in zre doli na obširni grajski vrt, a tudi to mu ne ugaja, in hoditi začne po dvorani sem in tja... srce pa mu bije burno in vedno burneje in na njo misli, na njo, Heleno...

In naenkrat se ji zdi, da je pri njej... da, da, objema jo in poljubljuje tako ljubeče, kot more poljubljati le nepokvarjen, čist mladenič...

Tako živo si je predstavljala Helena vse to, da je začela kipeti kri v njenih žilah... in strastno se je oklenila Kamila, ki je ves blažen poljubljal njeno kipeče telo...

Molčala sta oba in Helena ni niti vedela, kedaj se je zgodilo, da je ležala na mehkem divanu, omamljena od vročih poljubov Kamilovih...

»Helena, zakaj si me tako mučila?« je izpregovoril tedaj Kamilu s tihim, komaj slišnim glasom.

Helena se je zdrznila...

Kot bi trenil je naenkrat izginila krasna slika, ki jo je pričarala njena razburjena fantazija, ko je zaslislala Kamilov glas... isti glas, pred katerim je še pred kratkim zatrepetalo vse njeno bitje od razkošja in ljubezni... Zdaj ji je bil le opomin, le zagotovilo da se je varala, da je samo sanjala, o čemur je mislila, da je resnica... In ostalo je v njeni duši nekaj silnega, nekaj tako čudnega in neznanega, bilo ji je kot da mora vstati in suniti Kamila od sebe, samo proč, le proč od nje, da bo prosta, da bo svobodna in bo lahko objemala in poljubljala, kogar bo sama hotela... Tam gori koprnin in hrepeni Oskar po njej in po njeni ljubezni, to nedolžno in čisto dete, ki še nikdar ni poljubilo druge ženske kot njo, samo njo... Ona pa ga vara, goljufa ga z njegovim lastnim bratom... objemati se pusti od njega, ki mu je baš danes hotela povedati, da je za vselej konec, kar je bilo doslej med njima... In dvigalo in dvigalo se je v njeni duši ono čudno in neznano, dvigalo tako dolgo, dokler ni izbruhnilo z elementarno silo na dan...

S kruto brutalnostjo je sunila Kamila od sebe... dvignila se bliskovito z ležišča, poravnala si v naglici obleko in s strogim in užaljenim glasom je dejala:

»Povedala sem ti, kaj mislim, Kamilu! Čemu si liš vame, ko veš, da si mi nadležen! Pusti me samo!«

Skoraj prestrašila se je svojega lastnega glasu... sama ni vedela, kje je našla tako odločnost in skoro žal ji je bilo svojih krutih besed, ko je zagledala Kamila, ki je ves preplašen in zmeden stal poleg nje, bled in prepaden... A v tistem trenutku se je domislila zopet Oskarja... pred njo se je pojavil njegov sanjavi, otroški obraz in dvoje oči, tako milih in globokih je zrlu proseče in koprneče v svet, tedaj si je bila v svesti, da je ravnala popolnoma prav... In obrnila se je bliskovito v stran, stopila

27 Čehov in nobenega Slovenca. Vzrok, da je število Rusov tako malo, tiči v tem, da obstaja posebna Asociation Franco - Ruse; tudi antagonizem med Rusi in Poljaki je v Parizu precejšen. Podpornih članov je 28. Častni člani »Ass. F. S.« so gg. rav. Boyer, prof. Leger, srbski poslanec Vesnić, historik literature poljske prof. Brückner, češki historik dvorni svetnih Goll in slavni bulgarski pisatelj Ivan Vazov.

Poročilo predsedstva koncuje z besedami: »Letošnje leto 1909/1910 je obnovilo tradicijo, pozabljeno izza davnih let — poučevanje slovenskih odnošajev po Slomanu. Prišel je k nam iz Češkega dr. H. Jeřinek in na Sorbonni nam je govoril o obrojenju naroda češkega. Literarno - historično delovanje njegovo in temeljito poznavanje francoskih razmer so ga določile za to častno mesto. S prostimi besedami in brez fraz nam je znal predočiti češki narod, kakršen je: Kot delaven in vztrajen narod, ki veruje v svojo moč in se ne boji bodočnosti. »Association« se mu zahvaljuje za njegov trud; pričakuje, da se vrne v Pariz; želi, da bi tudi zastopniki drugih slovenskih narodov sledili njegovemu vzgledu. — Od 15. oktobra naprej imela bode »Association Franco-Slave« prostore svoje izven univerze, sredi dijaške četrti. Sekretariat je pripravljen na vsa vprašanja dijakov, ki so bili pripravljene priti v Pariz, odgovoriti ter jim dajati praktične nasvete. —

Kako živimo Slovenci na Koroškem?

(Dopis iz Koroške.)

Mogoče bo drage bralce »Narod. Dnevnika« zanimalo, kako se imamo Slovenci tostran meje v »tužnem Korotanu«. Za vsakega Slovenca je potrebno, da pozna razmere Slovencev ne le v domači vasi in deželi, ampak da se seznanj tudi s položajem Slovencev v gorati Koroški.

Ko prideš prvič v te kraje, se ti nekako čudno zdi, ko te često v slovenskem kraju pozdravljajo šolarji po nemško, kar je gotovo znamenje, da si je koroško nemštvo in nemškutarstvo pridobilo najbolj nevarno sredstvo proti nam Slovincem — šolo. Tu so takozvane utrakvistične šole, to se pravi, v šoli se podučuje nemško in slovensko, slovensko seveda le toliko, da je ime, torej slov. starišem pesek v oči. Po večini so po šolah nastavljeni nemški učitelji, kateri deco vzgajajo v nemškem duhu. Slovenske učitelje Slovincem krivična vlada pošilja v nemške kraje. Srečal sem iz take šole idočega dečka. Pozdravil me je nemško. Odzdravil sem mu slovensko, nakar je tudi on popravljal in me slovensko pozdravil. Vprašal sem ga, zakaj ne pozdravlja slovensko, mi pa reče po nemško, da so učitelji rekli, da je lepše po nemško. Na vprašanje, če zna slovensko, mi pravi, da zna, pa da je lepše in boljše, če nemško govori. Ko sem ga vprašal o stariših, kako govorijo, pravi, da slovensko, ker nemški ne znajo. Ni čuda, da se potem otroci ne nauče ne nemško, ne slovensko, dobijo v takih šolah in od takih učiteljev nadute pojme o blaženem nemškem jeziku, med tem ko tako vzgojeni res mislijo, da je naš mili jezik slovenski nekaj manj vrednega. Da potem tudi veliko stariših ljudi tako misli in se štajercijanstvo in nemškutarija širi, se lahko razume. Da je v mestih, trgih in vaseh, ktere so obdane krog in krog od samih Slovencev, žal še veliko slabše kakor na Štajerskem, boste pač umeli. Štajerski Slovenci ste v tem oziru vendar že precej napreji, ker se vsaj povsod najde nekaj slov. trgovcev, gostilničarjev in obrtnikov, kateri so zavedni Slovinci in h katerim bi lahko vsi Slovenci hodili po svoje potrebščine, ko bi narodna zavednost prešinila vsakega rojenega Slovenca v zadnji siromašni hišici. Pri nas na Koroškem pa v mnogih vaseh in trgih ne najdeš niti enega izmed »svojih«, dasi jim nosi ubogo in premožnejše slovensko ljudstvo dan na dan svoj denar v oderuške žepe. Za zahvalo pa se ti sovražniki Slovenstva norčujejo iz slovenskih ljudi, kateri so te nemškutarje obogatili. V gostilnah in prodajalnah hočejo vedno s kmetom in delavcem govoriti nemško tako da končno

k ogleдалu in si pričela popravljati frizuro ... — Kamilo je stal še trenutek na svojem mestu, bled kot zid je zrl na Heleno, ki je stala pred ogleдалom in mu kazala hrbet ... Videl je v steklu njen krazni obrazek in spoznal je, da je zastoj vsaka nadaljna beseda ... Nato je stopil bližje in z gorkim glasom je izpregovoril:

»Helena, ker sem ti danes odveč — odhajam! ... Upam, da samo za danes, saj vendar dovoliš, da se še oglasim?«

Niti ganila se ni in Kamilo je opazil, da ni trenila niti z očesom ... Stopil je popolnoma k nji in ji hotel poljubiti roko, toda ona mu jo je urno odmaknila ...

»Niti roke mi ne daš v slovo?« je vprašal ginjen, »niti roke?«

In kakor divji je planil nad njo in jo vroče poljubil na usta ... Potem je bliskovito planil k durim in jih odprl ... Še enkrat se je obrnil ... videl je Heleno, ki je vsa izven sebe stala ob ogleдалu ... zasmejal se je nalahno in vzkljnil bolestno:

»Do svidenja, Helena!«

Glasno je zaloputnil vrata in zdirjal na prosto. Čez par trenutkov je zaslišala Helena peketaenje konjskih kopit na dvorišču, stopila je za hip k oknu, a se takoj zopet odmaknila ... Vedno tišje in tišje je dohajalo peketaenje, dokler slednjič ni popolnoma utihnilo. — (Dalje.)

res verujejo, da je bolj »nobl«, če se govori nemški.

Vse to nam kaže žalostno sliko, da je slovensko ljudstvo nezavedno, neizobraženo in živi pobožno v uboštvu in siromaščini. Med slov. ljudstvom ni res narodnih izobražencev, ki bi učili in vodili slov. prebivalstvo k izobrazbi, k narodnosti in samozavesti ter k čitanju slovenskih časopisov in knjig. Koroško Slovenstvo vodijo na celi črti klerikal. voditelji, kateri se tako radi hvalijo, da edino oni varujejo koroški slovenski rod. Žal da slabo! Slovenska društva so vsa klerikalna, in če tu in tam priredijo veselice in poučna(!) predavanja, navdušujejo ljudstvo le za nje go v a t. j. klerikalna načela. Bóg obvari, da bi se prikazal kje na Koroškem Slovenec, ki se ne strinja s to politiko, ki bi bil torej sloven. pošast v liberalni obleki. Slovenskega razumništva si Koroška pri takih fanatičnih klerikalnih slov. voditeljih ne more vzgojiti, ker duhovniki mislijo, da bi jim ne šlo več tako dobro, če bi imeli koroški Slovenci preveč razumnih ljudi, ki bi seveda bili — liberalci. Tako se širijo nemške in nemčurske vrste, katere na eni strani slov. ljudstvo zaničujejo, gulijo, na drugi strani pa se redi mednarodni klerikalizem, katerega voditelji duhovniki slov. ljudstvo v toliko organizirajo in tako izobražujejo, da je njim v dobro. Ali bi jim ne bilo boljše, ko bi imeli zavedne, izobražene, narodne slovenske »liberalce«, kakor pa nemške in nemčurske brezverce? Hrabroslav.

VIII. avstrijski vinarski kongres na Dunaju.

Dunaj, 9. septembra.

Današnja seja kongresa je bila jako dobro obiskana. Predsedoval je opat Piffl. Ravnatelj Seifert je poročal o najnovejših skušnjah pri uporabi umetno vzgojenih droži v kletarstvu. Pri nas je predmet skoraj popolnoma neznan. K referatu je podal lastne skušnje ravnatelj Zweifler iz Maribora. Kakor vsaka novost, ima tudi ta svoje nasprotnike; zato je bila debata kaj živahna. Popoldan se je vršil zlet v znameniti spodnjeavstrijski vinski kraj Vöslau. Vreme nam to pot ni bilo milo; dobila nas je grozna nevihta z dežjem in točo. Zategadelj nismo mogli iti v vinograde, pač pa smo si ogledali vzorne vinske kleti barona Guttmanna in g. Schlumbergerja. Slednji nam je razkazal svojo tvornico za šampanjec. Obe hiši ste udeležence zleta imenitno pogostili, zlasti se je v tem oziru potrudila baronica Guttmann, ki je dala svoj grad v Vöslau-u lepo okrasiti s cveticami.

Dunaj, 10. septembra.

Danes se je vršila zaključna seja VIII. avstrijskega vinarskega kongresa. Predavalo se je o raznih načinih, kako se pokončuje kiseljak in pa o pospeševanju izvoza avstrijskih vin. Po debati so se še izrekle običajne zahvale vodstvu, predavateljem in udeležencem. Na shodu je vladala ves čas lepa sloga in soglasje, kar je treba posebej poudariti. Naj bi tudi ta kongres pomagal k izboljšanju stanja naše vinoreje in vinogradnikov!

Politična kronika.

DOMAČE POLITIČNE NOVICE.

Kaj bo s štajerskim deželnim zborom? — Priprave za delazmožnost češkega deželnega zbora. — Kralj Peter v Rimu. — Obisk iz Italije v Tridentu. — Katoliški shod v Inomostu.

Graški »Arbeiterwille« je priobčil v soboto izjavo deželnega odbornika Robiča, češ, da nameravajo klerikalci z ozirom na slab finančni položaj dežele dalje obstruirati. Včeraj javlja isti list, da se pada ta teden namestniku Clary na Dunaj, kjer bode poročal ministerskemu predsedniku Bienertu o svojih pogajanjih (sic!) z nemškimi naprednjaki in sloven. klerikalci. »Arb.« sodi, da ni veliko upanja za redno delovanje štaj. dež. zbora. Obe informaciji izvirata očitno od dež. odbornika Robiča in ste lahko resnični, lahko pa tudi samo taktičnega pomena. »Tgp.« nasproti ve poročati, da je sklicanje štajerskega deželnega zbora na 20. september zelo verjetno in nameravano. Na postopanje slov. klerikalcev smo lahko tem bolj radovedni, ker bode nedvomno dalo sklepati na jesensko taktiko sloven. klerikalcev v parlamentu.

Na Dunaju in v Pragi pa se vrše priprave za nemško - češke sporazumne konference, ki bi naj omogočile delazmožnost češkega deželnega zbora. V soboto je konferiral Bienert z bivšim češkim ministrom rojakom dr. Žačkom, ki velja za dobrega poznavalca zamotanega narodnostnega vprašanja na Češkem. Prihodnjo sredo, pojutrišnjem, bo konferiral Bienert z mladočehom dr. Pacakom. V sredo imajo tudi v Pragi češko - radikalni poslanci sejo, v kateri bodo sklepali glede udeležbe pri sporazumnih konferencah. Stvar s češkim deželnim zborom se bode torej še precej časa vlekla. —

V Trident na južnem Tirolskem je došlo v soboto 57 članov ljudsko - izobraževalnega društva iz Milana na »poučen izlet«. Policija je prepovedala vsak sprejem na kolodvoru. Imel se je tudi vršiti nek gorski zlet, a dotični goro je zasedlo orožništvo, da bi zabranilo iredentistične demonstracije. Milanski prefekt je izletnikom že v Milanu naročil, naj se izognejo vsaki demonstraciji na avstrijskih tleh; vsled tega je od 150 izletnikov izostalo 90.

»Neues Wiener Tagbl.« ve poročati, da so pogajanja med srbskim in italj. dvorom zaradi obiska kralja Petra in prestolonaslednika Aleksandra že

končana; obisk se bo izvršil meseca novembra; takrat pojde kralj Peter najbrže tudi na Dunaj. Rimski »Tribuna« poroča, da je italj. kralj daroval kralju Petru dva krasna konja.

V Inomostu se je otvoril minolo soboto katoliški shod. Prireditvev ima v prvi vrsti tirolsko - klerikalni značaj; slovenskih klerikalcev je le malo, oficijelno niso zastopani niti Čehi niti Jugoslovani. Na shodu se razpravljajo politična vprašanja kot o svobodni šoli, reformi zakona, Boromejevi encikliki, povzdigi klerikalnega časopisja itd.

POLITIČNE VESTI IZ DALMACIJE.

Zbližanje hrvaške in pravaške stranke? — Deželnozbornske nadomestne volitve. — Gonja proti dr. Smodlaku.

Za nekaj dni se vrši v Šibeniku — kakor poročajo dalmatinski listi — občni zbor pravaške stranke v Dalmaciji. Govori se, da hočejo pravaši glede Srbov v Dalmaciji zavzeti drugo stališče: dočim so jih doslej negirali, jih bodo sedaj priznali in se s tem približali vladajoči »hrvaški stranki«. Na drugi strani pa ta ne bode delala pravašem težav pri občinskih volitvah v Makarski. S tem se hoče doseči zblizanje obeh strank in omogočiti mirno delovanje dalmatinskega deželnega zbora, ki je v interesu dežele nad vse potrebno.

V splitskem okraju se bodo kmalu vršile volitve jednega deželnozbornskega poslanca iz kurije veleposestnikov. Hrvaska stranka kandidira dr. Bulata; duhovniki se bodo tudi tokrat združili s pravaši proti temu kandidatu, ker ne morejo odpustiti hrvaški stranki, da je podpirala izvolitev splitskega naprednjaka dr. Smodlaka v državni zbor.

Zaradi dr. Smodlaka bode bojda izbruhnili prepri tudi v Savezu južnih Slavena, ker pravijo nekateri dalmatinski poslanci, da izstopijo takoj iz kluba kakor hitro bi vstopil vanj Smodlaka in sicer zaradi tega, ker je dr. Smodlaka v svojem listu »Svoboda« nekatere osebno napadel. Pa to bo menda samo — izgovor. Tudi med Dalmatinci se že počasi ločujejo duhovi — s čemur bode treba nam sloven. naprednjakom in našim poslancem pravočasno računati.

Štajerske novice.

† Franc Kopriva. V soboto zvečer je umrl v bolnišnici usmiljenih bratov naš dragi tovariš in član osrednjega odbora Franc Kopriva iz Arjevsi pri Petrovčah. Pogreb se vrši z žalskega kolodvora jutri, v torek, ob pol 9. uri dopoldne. Naj se pogreba udeležijo vsi nasi tovariši in tovarišice, katere dohiti naš klic! O njegovem delu in zaslugah za narodno-napredno stvar v splošnem ter za našo napredno mladinsko organizacijo posebej še obširno poročala poklicano pero. Njegovima žalostnima sestrama in celi rodbini pa naše najprisrčnejše sožalje! Zveza slov. napredne mladine v Celju.

Meščanski učitelj Aistrich v Celju je prestavljen na meščansko šolo v Voitsberg. Seveda na pritisk znane nemško - nacionalne klike v Celju.

Hans (pl.) Woschnagg se bojda preseli v Celje. Na vrtu svoje hiše v Graški cesti bode sezidal vilo in stalno stanoval v Celju. Nemškonacionalna klika ga bode z veseljem pozdravila: saj je zadnji proces v Gradcu dokazal, da je klika vredna njega in še bolj on nje. In z dr. Jaborneggom se bodeta potem skupno potegovala, jeden za baronijo, drugi za plemstvo. Vredna sta gotovo takega stanovskega povišanja! Materijala za Woschnaggov plemenitaški grb je bilo v znanih zabojih za gospo Mollik v Gradcu dovolj.

Letošnji novici morajo pod orožje dne 7. vinotoka, nadomestni rezervisti pa že dne 3. vinotoka.

Ponesrečil se je v Pirihoivi usnjarni v Ptuj pomočnik Anton Kok. Stroj za valjanje mu je zgrabil desno roko in zmečkal prste.

Pravila Ciril-Methodove podružnice za Breg pri Celju so potrjena. V kratkem se vrši ustanovni občni zbor.

Kaplan Tratnik iz Rajhenburga se jezi v dopisu iz Kozjega v »Slov. Gospodarju« nad tem, ker smo poročali, da je moral plačati 40 K za CMD, izjavo v »Nar. Dnevniku« in vse stroške. Radi verjamemo, da mu ni najbolj ljubo. Najprej je hotel razbiti ustanovno zborovanje Ciril-Methodove podružnice v Podsredi, pa se mu je sijajno ponesrečilo. Ker pa je šel v svojem »svetem narodnem delu« kot zvest član »Slovenske Straže« malo prekoražno v boj, ga je tožil g. potovalni učitelj J. Prekoršek pri sodišču v Kozjem. Nato pa je kaplan Tratnik prosil po svojem zastopniku g. J. Prekoršeka za poravnavo — in ta je bil toliko dober, da je to privolil. Ne razumemo torej kaplanove jezice, saj se je zgodilo, kakor je sam prosil in želel. Bo pa drugič drugače, in takrat vam bo g. Tratnik še manj ljubo, če se pravočasno ne spametajete.

Iz Rogatca nam pišejo: Neki realec iz Gradca, ki se je peljal te dni proti Rogatcu, se je zapehljal v nek par splašenih volov. Ker ni mogel pravočasno s kolesa, so ga voli vrgli v jarek pri cesti, kjer se je močno poškodoval.

Iz Vojnika. Povsod po drugih krajih čitamo, kako se razvija in napreduje narodno in društveno življenje. Le pri nas je vse tako tiho in mrtvo, manjka ljudij, manjka pa tudi veselja. Čitalnica, ki se je pred leti ustanovila po zaslugi nepozabnega g. nadučitelja Škofleka tudi vedno bolj peša. Bogata knjižnica, ki smo si jo v zadnjih letih poskrbeli, je malo obiskovana, in gledališki oder, ki smo si ga nabavili z dohodki vsakoletnih prireditvev, letos sploh ni prišel do svoje veljave. Jednako mrtvo je bilo tudi v sosednji Novicerkvi in v Šmartnem. In vendar smo imeli v teh krajih zadnja leta lepe prireditve. In tudi letoš bi bilo to mogoče, vsega pač ne smemo odložiti na rame nekaterih naših okoličanov, ki tudi vsega sami ne morejo. Toliko časa bi naši slovenski inteligenti pač lahko našli, da bi se nekaj storilo. Čitalnici se stanarina zviša, in neki „pobožni“ odbornik Posojilnice v Vojniku se je izrazil, „da je Čitalnica itak za samo pohujšanje, da se mora nehati, kar je začel tisti Škoflek, ki pa je slednjič le crknil“. Tako je sedaj pri nas; gospod urednik, poročam Vam prihodnjič zopet kaj.

III. narodna zbirka 20. septembra 1910. V prihodnjih dneh razposlale se bodo nabiralne pole. Prosimo tudi sedaj pomoči vseh cc. gg. nabirateljic in nabirateljev; v slučaju pa, da ne bi bili voljni nabirati za zbirko, naj blagovolijo predati nabiralne pole drugim osebam, katere bi bile pripravljene nabirati za nas. Obletnico narodnih mučnikov proslavili bomo najlepše, če daruje vsak Slovenec za kulturne in narodne namene zatiranega naroda našega.

Klub slov. napr. akademikov v Celju.

Sentiljska slavnost je bojda povzročila, da je prestopilo v Mariboru 10 ljudi k protestantizmu.

V Šmarju pri Jelšah so napravili nekdanj na šolskem dvorišču arteški studenec. Njegova voda neki ni bila užitna. Letos pa so tam izkopal 8 m globok vodnjak in postavili v njega sesaljško z lesenimi cevmi. 18. avgusta ga je blagoslovil domači dekan ob navzočnosti učiteljstva, šolskih otrok in malega števila odraslih, ki so tako slučajno nakapali na dvorišče. Slavnost je bila prav skromna — saj tudi vodnjak ni boljši od kakega navadnega vaškega studenca. Nepoklicana poslušalka je pravila, da je bila od dekanovega nagovora do solz ginjena. Primerjanje lurske Bernardike s prikaznijo Marije pri studencu izpod skale z našim šolskim ravnateljem in njegovo zaupljivostjo v Marijo in novi šmarski šolski studenec je sicer malko šepavo, vendar lepo in svojega namena ni izgubilo. Sedaj se širi novica, da dobi ta vaški vodnjak ime »Cesarja Franca Jožefa I. jubilejni studenec«. O neokusnosti tega imenovanja ne bodemo niti govorili — privoščili bi samo nekoliko vode na glavo iz novega šolskega studenca tistim ljudem, katere celo pri vodnjakih »bolijo gumbnice«.

Ustrelil se je danes ob pol 12. uri dopoldne v celjski stari vojašnici računski podčastnik Hebar. Bil je v zvezi z znanimi nerednostmi pri polku, katere je že poročal „Nar. Dnevnik“. Ustrelil se je ravno med preiskavo, katero je vodil v pisarni neki nadporočnik. Polkovo poveljstvo se je zdatno pobrigalo tudi za nerednosti pri menaži.

Zaradi kride je bil pred mariborsko okrožno sodnijo obsojen na 14 dni strogega zapora tamošnji trgovec Jožef Schusteritsch, z Bizeljskega doma.

Volilni shod v Teharjih se je vršil včeraj pri g. Cajhnu. Prostori so bili natlačeno polni in razpoloženje jako lepo. Shod je otvoril g. Čemažar ter navzoče pozdravil, nakar je g. dr. Hrašovec obširno govoril o pomenu bližnjih volitev in potrebi podrobnega agitacijskega dela. Neki štorski delavec, ki je pripeljal še nekaj drugih s seboj, je skušal zagovarjati štorsko delavstvo, ki da mora voliti s tovarno, ker ji je hvalo dolžno! Njegove nazore je temeljito izpodbil g. dr. Koderman in prepričal vse zborovalce o nasprotnem. Navdušenje ob koncu shoda je bilo veliko, in če bodo vsi poklicani činitelji storili svojo dolžnost, oziroma vsaj to, kar so obljubili, mora biti zmaga na slovenski strani.

Za „Sokolski dom“ v Šoštanju so darovali: g. dr. Pirnat znesek po 5'— K, gospica M. Kolšekova 2'— K, gospa M. Ledenikova 1'— K, gospa Zalika Rajsterjeva 1'— K, g. M. Vošnjak 1'— K in Neimenovan 50'— K kot drugo polovico ustanovine.

Premeščen je iz Celja v Brežice g. Franjo Pavlinc, c. kr. fin. nadpaznik.

V Puščavi nad Mariborom se ni nameravala ustanoviti knjižnica akad. fer. dr. „Prosvete“ kakor smo to svoječasno poročali.

Cvetoča jablan. Ob okrajni cesti blizu žičkega samostana je videti jablan, katera nosi že zrele sad in pa še — cvetje.

Iz Št. Pavla pri Preboldu. Pri naštevavanju družin, katere so nam v odlični meri pomagale pri sokolski slavnosti v Št. Pavlu, se je v naši „zahvali“ pomotoma izpustila Roblekova hiša v Žalcu. To danes popravljamo in se odlični Roblekovi rodbini še posebej zahvaljujemo za blagodušno podporo naše slavnosti in ustanovljajočega se šentpavelskega Sokola. Pripravljalni odbor.

Druge slov. dežele.

Koadjutor celovškega škofa. Iz Solnograda javljajo, da je vprašanje glede koadjutorja celovškega škofa dr. Kahna že zdavna definitivno rešeno in da bi bil že lahko zdavna imenovan. Nadškof dr. Katschthaler pa je prepustil imenovanje koadjutorja popolnoma odločitvi papeža Pija X. samega. Nadškof dr. Katschthaler je navedel papežu imena vseh kandidatov, ki pridejo v poštev, ter mu prepustil, da izmed teh izbere svobodno najboljšega in najsposobnejšega.

Slovencl in klerikalen polom na Koroškem. Iz Celovca se poroča: S slovenske klerikalne strani se je zatrjevalo, da koroški Slovenci niso prav nič prizadeti pri nemškem klerikalnem polomu na Koroškem. Temu pa ni tako. Po poizvedbah na izvrstno informiranem mestu so pri polomu prav občutno prizadete razne slovenske cerkve in cerkveni zavodi. Tako na primer izgube: cerkev v Št. Rupertu in pedružnice sv. Urha in sv. Neže pri Velikovcu za ondotne razmere naravnost ogromno vsoto 14.700 K. Župnik v Št. Rupertu je, kakor je znano, eden najbolj narodnih slovenskih župnikov na Koroškem, Treiber. Ako se je ta tako zmotil, da je dal nemškemu zavodu denar, kaj so potem storili drugi župniki, ki so najprvo katoliki, potem dolgo nič in nazadnje šele Slovenci?

Tržaška „Banca popolare“. „Commerzieller Beobachter“ piše pod rubriko „Oesterreichische Fallimente“: Že preko 40 let obstoječa „Banca popolare Triestina“, katere klijenti so v glavnem mali ljudje, je prišla v težkoče. Pričakuje se, da priskočita predsednik in podpredsednik, ki sta oba zelo bogata, zavodu na pomoč, sicer je neizogiben konkurz, ki bi imel zelo slabe posledice za tamošnji trg.

Tvrdba Kayser & Palese — v konkurzu. Dež. sodišče v Celovcu je v soboto zvečer otvorilo konkurz nad tvrdo Kayser & Palese, Antonius-pivovarno in Antonius-hotel v Trgu.

Dr. Tavčar in dr. Triller contra Ribnikar. Nova razprava v tej zadevi bo 25. t. m.

Novo aretacije v Trstu. Zaradi dogodkov o priliki izleta „Nar. Del. Org.“ iz Pulja predzadnje nedelje se vršijo še vedno preiskave in vsak dan zaprejo kakega novega laškega junaka. Baje jih je zaprtih že nad 30.

Ljubljanski mestni statut. „Slov. Narod“ poroča: V zadnjem zasedanju deželnega zbora kranjskega je klerikalno-nemška večina sklenila nov mestni statut in nov volilni red za ljubljansko mestno občino. Ta statut ni dobil cesarjeve sankcije in pride novič pred deželni zbor. Klerikalci razglašajo, da gre samo za neke malenkostne spremembe, v bistvu pa da ostane vse tako, kakor je sklenila klerikalno-nemška deželnozborska večina. Od podučene strani se pa sedaj čuje, da spremembe, ki jih zahteva vlada, niso tako malenkostne in brezpomembne, kakor pripovedujejo klerikalci, marveč so jako važne. Vlada menda zahteva, da mora deželni zbor ugoditi najvažnejšim zahtevam, ki jih je glede novega statuta in novega volilnega reda sklenil bivši občinski svet, ker so zahteve mestne občine utemeljene v zakonu.

Zanimiva razprava bo 17. t. m. pred deželno sodnijo v Ljubljani. Drž. pravdnikstvo toži znanega radovljiškega klerikalca Kleindiensta zaradi pregreška malomarne usmrtitve hranilničnega uradnika, »Sokola« Praprotnika. O stvari bomo poročali, ker je ta slučaj le en člen v dolgi verigi političnih umorov, ki so jih že izvršili klerikalci nad političnimi nasprotniki.

Okraden tržaški župan. Znano je, da so laški izgredniki pretreko nedeljo nosili župana dr. Valerija na rokah. Sedaj se je izvedelo, da je bila županu ukradena zlata ura, ki je vredna 600 K. O tem dogodku se sedaj mnogo razpravlja v Trstu in se delajo prav zasoljene opazke o »idealnih« laških nedeljskih demonstrantih.

Laške in slovenske paralelke na državni gimnaziji v Gorici. Dr. Venier je povedal v zadnji seji mestnega sveta goriškega v sredo, da mu je rekel naučni minister, da zajedno z laškimi paralelkami bi se ustanovile na tukajšji c. kr. državni gimnaziji tudi slovenske paralelke. In sicer že z bližnjim šolskim letom.

Tržaški iredentisti. V soboto dopoldne so odpeljali v Gradec zaradi veleizdaje obtožene 4 urednike mazzinijanskega glasila. Splošno pozornost je vzbujalo dejstvo, da so bili vsi štirje uklenjeni. Druge obtožence so odpeljali šele v soboto zvečer.

Rokodelska razstava in rokodelski shod v Celovcu. V Celovcu se dne 25. t. m. konstituira odbor za deželno rokodelsko razstavo, ki se ima vršiti prihodnje leto. Meseca avgusta 1911 se vrši istotam avstrijski nemški rokodelski shod.

Hmelj.

XX. Poročilo hmeljarskega društva v Žalcu o hmeljski kupčiji v drugih krajih.

Norimberk, dne 7. septembra 1910. Zadnje dni se je prodalo na tukajšnjem trgu blizu 4500 bal hmelja. Človek bi mislil, da povzročuje takšen promet tudi zvišanje hmeljske cene; a le ta se je zadnje dni nekoliko znižala — posebno za blago srednje kakovosti. Cene so se pa tudi zaradi tega znižale, ker pride mnogo mokrega hmelja na trg, za katerega kupci ne marajo; pravzaprav se pa kupčija še ni prav začela in merodajni činitelj, eksport, se še ni oglasil. Cene po kakovosti hmelja od 90—132 mark za 50 kg.

Spalt, 7. septembra 1910. Zaradi deževnega vremena in pomanjkanja obiralcev se obiranje zavlačuje. Dve bali ste bili tu prodani po 125 mark za 50 kg.

Wolnzach (Hallertan), dne 6. septembra 1910. Neugodno vreme ovira obiranje hmelja. Obiralci so že nevoljni in nas hočejo zapustiti, predno bodemo končali. Letos bodemo pridelali $\frac{1}{4}$ več, nego lani; to pa le takrat, ako spravimo vse srečno pod streho. Cene do 115 mark za 50 kg.

Hmeljski trg v Žalcu.

Žatec, 10. septembra. Tendenca nekoliko oslabela, mirne cene, precej nespremenjene.

Obrambni vestnik.

Rodoljubom v prevdarek! Prav lep vir dohodkov v korist družbi sv. Cirila in Metoda je bil v pretečeni dobi narodni kolek. Toda ta vir se suši in rapidno usiha studenec. Pomislite, v prvih osmih mesecih letošnjega leta se je prodalo nič manj in nič več kakor 189.000 narodnih kolekov manj, kakor v prvih osmih mesecih pretečenega leta. To pomeni nazadovanje v razpečavanju narodnega koleka za svoto 3403 K! Kaj bo k temu rekel proračun?! Ne mislite rodoljubi, da bodo stroške, ki jih ima družba s šolstvom, pokrivalo obresti Kotnikove in Polakove zapuščine! Ne, vzdrževanje družbinih šol in vrtec stane družbo ogromne svote! — Kako naj se uresniči načrti, ki jih ima družbino vodstvo v prid šolstvu v omejenih krajih?! — Pomislite rodoljubi! — Sezite z novim ognjem ljubezni do naše družbe po narodnih kolekih!

Dnevna kronika.

Trgovski kongres. Včeraj je pričel na Dunaju zborovati IX. mednarodni kongres za trgovsko izobrazbo.

K volitvam na Hrvaškem. Glasom nove volilne postave občinski uradniki ne morejo biti voljeni kot poslanci. Koalicija je izrazila nasproti banu željo, da bi bili od te določbe izvzeti župani in obč. zdravniki. Dasi je ban to obljubil, so v izvršilni naredbi, ki je v soboto izšla, izvzeti samo župani.

Angleške velike vojaške vaje so odpovedane. Posadke ostanejo v svojih novih bivališčih. Vzroki so neznani.

Kolera na Ogrskem. V Budimpešti so doslej v 22 preiskovanih slučajih v 8 slučajih konstatirali kolero.

Konec albanske vstaje? Oblasti javljajo, da je v vsi Albaniji nastal mir in da je vlada ukazala, naj se vojaške čete polagoma vračajo v svoja taborišča. Ta ukaz se je deloma že izvršil: 1 bataljon je odšel v Seres, 4 bataljoni v Prištino, 2 bataljona v Solun, 2 v Skoplje, 8 bataljonov z generalisimom Durgut Šefket pašo pa v Debar, Bitolj in Ohrid. — Z druge strani pa je došla vest, da so med Arnavti v Elbasanu nastali novi nemiri in da je tjakaj odšla močna vojaška četa.

Vpokojitev radi malomarnosti glede kolere. — Mestni višji fizik na Dunaju je odšel na dopust, s katerega se več ne vrne. Poslan je bil v pokoj, ker je bil premalomaren v varnostnih odredbah proti koleri. Mož je bil svoječasno ljubljenecek pokojnega župana dr. Luegerja.

Parnik »Clara«. Avstro-Amerikana v Trstu javlja, da je parnik »Clara«, o katerem se je širila vest, da se je ponesrečil, srečno prispel v Filadelfijo.

Turške vojaške vaje. Letošnje velike turške vojaške vaje se bodo vršile v okolici Jedrenja. — Udeležilo se jih bo 120.000 mož. Vaje bodo trajale mesec dni in se bodo vršile prav kakor bi bila prava vojna. Zaradi teh vaj so poklicani pod orožje vsi rezervisti I. in II. armadnega kora.

Češka industrija v Makedoniji. Te dni je bil v Solunu in v Skoplju ravnatelj češke sladkorne tvornice iz Beograda, da prouči trgovske razmere v Makedoniji in sondira, ako bi se ne dalo v Makedonijo uvažati češkega sladkorja.

Ceški socijalisti in kongres v Kodanju. Socijalnodemokratsko glasilo »Ravnost« v Brnu priobčuje uvodnik, v katerem razpravlja o praktičnih uspehih mednarodnega socijalno-demokratskega kongresa v Kodanju. Med drugim naglašja, da se Čehi v svojem stremjenju po samoodločitvi ne bodo dali ovirati od nikogar, in da z vso odločnostjo protestirajo proti temu, da bi se jemal kot temelj socijalno-demokratske organizacije buržoazijski princip državnih mej mesto narodnostnega principa. Končno grozi »Ravnost«, da bodo češki socijalni demokratje izstopili iz avstrijske socijalno-demokratske organizacije.

Avstrijski vohun v Srbiji. V Belgradu so aretirali avstrijskega narednika Nikoliča, ki je osumljen vohunstva. — »Novo Vreme« zatrjuje, da je vsled te afere silno kompromitiranih več uradnikov avstrijskega poslaništva in konzulata.

Slovenec — izpraševalni komisar na praški tehnik. Slovenec Ivan Arh, vladni svetnik in ravnatelj cesarskih domen na Češkem, je imenovan za izpitnega komisarja na češki tehniki za II. državni izpit in sicer iz poljedelstva.

Zločil proti nrvnosti. Sodišče v Straubingu na Bavarskem je obsodilo 63letnega šolskega ravnatelja Reitha v petletno ječo, ker je zlorabljal šolarice. Proti njemu je bilo zaslišanih 42 učenk.

Najnovejša brzovajna in telefonična poročila.

KOLERA V JUŽNI ITALIJI.

Rim, 11. septembra. Zadnjih 24 ur je v Apuliji umrlo 5 ljudi na kolero, ozdraveli pa 4.

9. MEDNARODNI SHOD ZA TRGOVSKO ŠOLSTVO.

Dunaj, 11. septembra. Ob veliki udeležbi odposlancev skoraj vseh kulturnih držav, je bil danes otvorjen 9. mednarodni kongres za trgovsko šolstvo. Otvoril ga je nadvojvoda Franc Salvator. Otvoritvene seje se je udeležil naučni minister, župan dr. Neumayer, več članov diplomatskega kora zastopniki trgovskih in industrijskih korporacij itd.

NOVO SRBSKO POSOJILO.

Belgrad, 11. septembra. »Večernje novosti« poročajo, da namerava najeti srbska vlada v Parizu 100 milijonov konvencijskega posojila za dopolnjevanje oboroževanja srbske vojske, železnice in za pokritje primanjkljaja.

KHUIEN IN DR. TOMAŠIČ NA DUNAJU.

Dunaj, 12. septembra. Danes je sprejel cesar v audijenci ogerskega min. predsednika Khuen-Hedervaryja in pa hrvaškega bana dr. Tomašiča. S Khuenom se je posvetoval cesar glede oktoberskega zasedanja delegacij in glede splošnih političnih vprašanj na Ogerskem in Hrvaškem. S Tomašičem pa bo govor o bodočih saborskih volitvah na Hrvaškem.

KOLERA.

Dunaj, 12. septembra. Doslej ni tu nobenega novega slučaja kolere.

Budimpešta, 11. septembra. Ministerstvo za notranje zadeve je izdalo uradni komunikacije, ki pravi, da ni nobenega novega slučaja kolere.

MANIFESTACIJSKI SHOD SLOVANSKIH ŽELEZNIČARJEV.

Praga, 11. septembra. Danes se vrši tu veliko manifestacijsko zborovanje slovanskih železničarjev. Včeraj je prišlo semkaj 200 Poljakov in 100 Jugoslovancev, med temi v pretežni večini Slovenci. Na kolodvoru so došle goste pozdravili zastopniki občinskega sveta in odborniki češkega železničarskega društva. Z jugoslovanskimi železničarji se je

pripeljal tudi državni poslanec Ivan Hribar. Na prošnjo jugoslovanskih železničarjev se je g. poslanec v njihovem imenu zahvalil na prisrčnem sprejemu. V svojem govoru je stavil Čeha kot voditelje avstrijskih Slovanov, kot sijajen vzor, po katerem se hočejo Jugoslovani vedno ravnati. **Poslancu Hribarju so prirejali navdušene ovacije.** Pred kolodvorom je pričakovala slovanske goste tisočglava množica, ki je došlece navdušeno aklamirala.

Praga, 12. septembra. Včeraj se je vršila seja zveze slovanskih železničarjev v Avstriji. Kot častni gosti so bili navzoči praški župan dr. Groš z več občinskih odbornikov, posl. Hribar, dr. Rybár in mnogo čeških poslancev ter zastopniki različnih čeških uradniških organizacij. Posl. Hribar je bil zelo živahno pozdravljen. Predsednik jugoslov. železničarske zveze g. Zorec iz Trsta je izjavil, da so si vsi železniški uslužbenci na Slovenskem edini v boju proti skupnemu sovražniku in da pozivajo svoje češke brate, naj prevzamejo vodstvo v tem boju. Zastopnik bosansko-hercegovinskih železničarjev Kacetel je prijavil vstop svojih tovarišev v zvezo, da dobe podpore v boju proti germanizaciji in pa madžarizaciji. Poslalo se je ministerskemu predsedniku brzovajko, v kateri je izrečen protest slov. železničarjev na Avstrijskem proti zapostavljanju slovanskih uslužbencev v narodnem in gospodarskem oziru ter zapostavljanju slovanskih jezikov v notranjem uradovanju. Zahteva se absolutno jezikovno enakopravnost. Shod je izjavil, da se bode boril za te zahteve z vsemi postavnimi sredstvi.

GROZEN NALIV V RUMUNIJI.

Bukarešt, 12. septembra. Danes se je utrgal oblak nad jednim podonavskim distriktom in preplaval v trenutku celo krajino. 90 oseb je utonilo.

KOLERA V MALI AZIJI.

Carigrad, 12. septembra. Iz Brusse v Mali Aziji poročajo, da so zbolele 3 osebe na kolero.

KAISER & PALESE.

Dunaj, 12. septembra. Konkurs firme Kayser & Palese, ki je povzročiteljica strašnega poloma klerikalnega združenja na Koroškem, je vzbudil tukaj veliko senzacijo. Poročila iz Celovca javljajo, da je na Koroškem vsled tega konkurza nastalo velikansko razburjenje, saj je vsled tega nezogibno, da izgube pri klerikalni centrali v Celovcu včlanjene rajfajzenovke tri in pol milijona, ako ne pride pomoč ali od države ali od cerkve.

POVODENJ V PULJU.

Pulj, 12. septembra. Povodenj, ki je nastala tu v

soboto popoldne, je napravila veliko škada. Tako kolosalnega naliva, kakor v soboto, že ni bilo tukaj od leta 1864. Ob 5. popoldne se je vtila ploha, ob 7. pa se je vtrgal oblak in vtilo se je toliko deževja, da so bile skoro vse ulice preplavljene. Z gričev, ki obdajajo mesto, je drla voda doli in preplavila nekatere ulice in trge tako, da je stala tamkaj voda dva metra visoko.

DRAGINJA MESA.

Solnograd, 12. septembra. Socijalni demokratje so priredili danes velik shod zoper draginjo mesa ter zahtevali, naj se odpro meje uvozu živine in mesa.

Književnost.

»Matica Slovenska« javlja, da bodo letošnje njene knjige rano dotiskane. Dr. B. Vošnjaka knjiga »Napoleonova Ilirija« je že gotova, istotako bo kmalu natisnjen prevod zanimivega češkega romana »Jan Marija Ploihar«, ki ga je spisal sloviti češki pisatelj Zeyer. V tisku se nahaja tudi domač zgodovinski roman »Brambovci«, ki bo skupno dosegal nad 20 tiskanih pol in mu je avtor znani slovenski pisatelj dr. Ivan Lah. Nadalje so dotiskane že prve pole »Letopisa« in zato opozarjamo člane in še zlasti poverjenike, naj nemudoma pošljejo članarino, ako hočejo najti svoja imena v imeniku.

Loterijske številke.

Trst, dne 12. sept. 1910: 49 72 43 47 86
Linc, " " " " 8 6 10 18 23

Službo išče

absolventinja dveh letnikov višje dekliške šole in trgovskega tečaja v kaki pisarni. — Ponudbe naj se pošljejo na upravništvo tega lista pod številko 18. 522 2-2

V najem se da ali tudi proda radi smrti dobro vpeljana

gostilna in trgovina

blizu železnice ob glavni cesti, zraven dveh tovarn. Ima lep vrt, žganjetoč in prodajo tobaka. Natančneje se poizve pri gosp. Ivanu Sulčić, Zidanmost, Štajersko. 509 10 5

297 — 25

Šubičeva slika

Franceta Prešerna

ter Groharjev

.: Primož Trubar .:

v okvirju ali brez okvirja se dobita v Zvezni trgovini v Celju. Velika zaloga najrazličnejših svetih in modernih slik. Portreti slavnih pisateljev, muzikov itd. Centki na zahtevo franko.

Žalostnega in potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je preminul dne 10. sept. ob pol 7. uri zvečer v bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu naš srčno ljubljeni brat, oz. stričnik, gospod

Franc Kopriva

v starosti 26 let. Pogreb zemeljskih ostankov predragega ranjkega se bode vršil v torek, dne 13. septembra ob pol 9. uri dopoldne z žalskega kolodvora, kamor se pripelje truplo iz Gradca, na pokopališče sv. Kancijana v Žalcu. Milemu ranjkemu bodi blag spomin!

V ARJI VASI, dne 11. septembra 1910.

Vincenc Kopriva,
stric.

Polči Kopriva, Antonija Sedminek, roj. Kopriva,
sestri.

524